

1 Tesolounika
Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso Poul
A'amu Tesolounika somne'no
Mtɪ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo sɪmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mtɪ'mokumentisofoho. Poul hohonta Anɪtuye syoho yɪku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulɪko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anɪtuye hungkuno yano uyɪmentisofoho. Nuyahonɪngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkɪlik pi'nɪngo engo so'nji Jisasɪmne'no sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentohofofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulɪmo impe untofantɪfi yahonɪngkofi sɪkwo'miyomo hiyaso lɪ'mofonto Atenɪs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasɪmne'no sɪmeho hi'ntnnono songo uyɪmentohofosomme'no huno pi'nɪngo uyahonɪngki oso hopo sopo nta'ni Timeoutimo ango Tesolounikane'no lɪhwajɪmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honɪngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timeoutimo lɪhwojonto Sailasɪ'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anɪtuye hungkuno

ulontanꞅngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulꞅmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonꞅngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mtꞅ'mokumentisofoho. Hwapꞅngo olo iyoswo mtꞅ'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasꞅmo inꞅngkunya sofe sꞅmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mtꞅ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mtꞅ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasꞅ tꞅfi unꞅngkohwano.

¹ Ngko Poulꞅ'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anꞅtu'nji Hwe Engo Jisas Kꞅlaisꞅ'njimne'no sꞅmeho uyꞅwo'nꞅngkohofu sokune'no mtꞅ'mokalokuhwono. Sailasꞅ'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mtꞅ'mokalokuhwono. Sekwo Anꞅtu'nji Hwe Engo Jisas Kꞅlaisꞅye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopꞅngo selohofohosꞅsi sꞅmeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

A'amu Tesolounikaso Anꞅtumo sꞅmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontꞅfi wopꞅngo humamotofofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamoyoka ulꞅwo'nꞅngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anꞅtumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyꞅhwono. ³ Sekwo Anꞅtuye hungkunomo upa'nontꞅfi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nꞅngkohofofoho. Oso'no sekwo siki mohumulofu. O'lo, sekwo Anꞅtumne'no syoho yokumpohn'nyo yontꞅfi

a'amu nom'ne somne'no simeho hi'ntnnono uyontifi wopingo ulohofiwon'ningkohoho kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo peso'no hofiyo uhwontohumalofo. Oso'no sosyefisyontani Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono. ⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anitu sekune'no hitoho engo sejapiwon'ningkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwsopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'ningkahon'ngkofi Anituye Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahon'ngki sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontifi huno seimentisofoho. Hon'ngkanoso wop'ngofoho. Nonefo'mawon'ningkohofihwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho limentohofofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontifi nakwo pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkamentohofofoho. In'ngkowmentan'ngkofi a'amu nom'neso nosehonontifi nakwolaho lontifi tango sejapmmentohofofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simeho wopingo sejopahon'ngki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho. ⁷ Oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho

Ngkɪliknta'ango so'nji hofɪko sekwoe yahino wopɪngomo sehonontɪfi yahino homo somo senɪngkamentohofofoho. ⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngkɪlik so'nji hofɪko'nohino'maho. O'o, sekwo Anɪtuye hungkuno a'amu somo lutɪhwahonɪngkofi ango'meemo ho'nɪngkahonɪngki a'amu hopi'nonohinoso sekwo sɪmeho hi'ntnnono Anɪtumo uyoso'no upa'nɪmentohofofoho. Nakwo hano ango'meemo emoyontani sekune'no nelahonɪngkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yɪwo'nɪngkuhwonefoho. ⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahonɪngkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontɪfi sekwoe hwahoponjo hwasyo anɪtu somo ho'naofontɪfi sekwo Anɪtu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyɔ imo'nɪmentohofɔ so'no nelalokwofo. ¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anɪtuye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasɪyoho. Kako poyo pe'nɪngkahonɪngki Anɪtu ulɪka'mentisofoho. Oso'no hwangku Anɪtu kako a'amufe wonyo honɪngkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasɪmo sɪmeho uyɪwo'nɪngkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe

syoho imentiwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'nⁱmentisofoho. ² Nakwo ango Filipainta'ango sekuyepono pmentwonefoho. Filipai humentanⁱngkuhwone sⁱtofo nalⁱmentohofoso tohino engo ma'mentwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anⁱtu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahonⁱngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwna'ni nopahonⁱngkuhwoni a'amu pi'nⁱngo nakwolaho ko nelahonⁱngkofi nakwo Anⁱtuye hungkuno selⁱmentwonefoho. ³ Oso hungkuno selⁱhwoneso hwasyo hungkuno'nji selⁱmentwone'maho. O'o, nehopi'nohini selⁱmentwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo honⁱngkano imo'mentwone'maho. O'o, wopⁱngo'nohini selohofontani Anⁱtuye hungkuno selⁱmentwonefoho. ⁴ Anⁱtu nakumo yamofoto nto naloho'mentisofoho. Yamofoto nalohofonto nalⁱmento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasihoponoho, nalⁱmentiso oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wopⁱngo umo'nyo'ne mulalokuywono. O'o, Anⁱtuye simeho wopⁱngo umo'nyo'ne yalokuhwono. Anⁱtu nakwoe simehomo fe'nonehonalofoho. ⁵ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokummentwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selⁱmentwone'maho. Olo hilo so'no Anⁱtu huno uyohoho. ⁶ Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne miyalokuywono. I oso'no nakwo Jisas Kilaisiye

syoho ulohofiyo (*apousel*) hwona'nyoho. ⁷ Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hoponesohilo. I sekwo'nji nohumentan'ingkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyo esyohumawo'n'ingkiso hopaso esesyohumamentihwonefoho.

⁸ Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontan'ingkuhwasi a'amu hofi'ko nakumo nonahon'ingkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wop'ingo'nesohilo. Hwap'ingoso nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

⁹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtnno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sikwo'miyomo mofehi'nyo'nji hamniyoho'no syoho yokumpohn'nyo imotihwonefoho. Sekwoe wosopayo yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho limentihwonefoho.

¹⁰ Sekwo nakwoe yahinoso nto nahonimentohofofoho. Anitu huhwo nto nahonimaho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye hon'ingkanomo in'ingkwentani wop'ingo'nohini humamentihwonefoho. Wonyo hon'ingkanano mimmentihwonefoho.

¹¹ Hwe fihwo kakoe mehomimo wop'ingo ulohofi'wo'n'ingkiso hopaso nakwo sekumo wop'ingo seloho'mentihwonefoho. ¹² Anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno

losetihwentani huno sefotofontani
 sekwo humayo somo yokumpohn'nyo
 semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohino
 sokumo Anituye simeho wopingo umonyo so'ne
 nakwo honingkano wopingo'nohini iningkayo
 so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo
 sohwo ole selalofoho. Nje angopo n'imapmno.
 Nje yo'mayo wonyoangkafoso sekwo'nefoho.
 Sekwo ngkimo enjwa'mo fosyohumafikujo'no
 ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose
 selalofoho.

*A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi
 uyontifi yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo
 t'ipema'mentohofofoho.*

¹³ Nakwo Anituye hungkuno selon-
 taningkuhwoni sekwo ole monajofoho. Olo
 hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'lo, ose
 monajofoho. Nakwoe hungkuno nupa'nontifi
 Anitu mta'angofoho limentohofofoho. Ou
 nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapm-
 mentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo
 sekwo nupa'n'ingkahon'ngkofi sekwoe simeho
 mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno
 fohotofohotofo selohofahon'ngki sekwo
 honingkano songomo iningkamentohofofoho.
 Oso hiso'no nakwo Anitumo isamoyoka
 uliwo'n'ingkuhwonefoho. ¹⁴ Nakwoe a'amu

soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso
 hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo
 simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo yo'mayo
 u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo
 se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso
 Jisasimo iningkawo'n'ingkohofo so'no hofikoe

a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo tipemalokwofo. ¹⁵ A'amu Jutaso Jisasi mo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwamo fonjasyontifi tifinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohumo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafoho. ¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtifo kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno walutihwantane yahoningkuhwoni hofiko nakwoe honingkano pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'nimentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasiye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simemo tohino umnalofoho. Tohino engo wotipemantifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enaomentohofosohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humamentihwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefisyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo

yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono. ¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no yihwono. Ngko Pouli'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pikupi'jo naloho'mojofoho. ¹⁹ Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe simanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tipemane so'no huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofisyontani simonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehon'ngkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho. ²⁰ Sekwoe yahino wopingo so'ne syofisyontani Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe simeho wopingo namo'n'ngkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Nakwo sekune'no ne'no syosyefisyiwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasi'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenis sopo nohumentai ² Timouti sekuyepono wolihwojantayo'yihwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anituye syoho yontani Jisas Kilaisiye hungkuno lutihwawo'n'ngkiso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe simeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwajihwoyo. Kako Anituye yokumpohn'nyo

so'no wasefohoto'mtonoho. ³ Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no An+tu l+mento, Tohino wot+pemant+feho. Ose l+mentisofoho. ⁴ Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto sel+ment+hwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo not+pemanefoho. Ose selahon+ngkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'n+mentiso so'no huno seyohoho. ⁵ Oso'no sekwo wop+ngo ko humalofo syaf+syonji sekwoe hungkuno najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wol+hwat+mne'no yohono. Sekwo s+meho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afofo'njo sejap+hwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae l+hwaj+hwoyo.

*Timouti hungkuno wop+ngo Poulimo
mot+mahon+ngki Poul s+meho wop+ngo
umo'n+mentisofoho.*

⁶ Timouti sekumo sel+ko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wop+ngo sekumta'angoso lonet+hwahoho. Ole lonet+hwahi, Hof+ko An+tumo s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hof+ko a'amu nom'ne somo s+meho wop+ngo uyont+fi ufo'malokwofo. Engolopohamo hof+ko nakumne'no syaf+sy+wo'n+ngkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonant+fe'no yalokwofo. Ose nal+masofoho. ⁷ Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo

mentani nohumentan^{ingkuhwone} sekwo simeho hi^{ntnnono} yokumpohn^{'nyo} uy^{iwo'n'ingkohoho} so^{'no} upa^{'nontani} oso hiso^{'no} nakumo yokumpohn^{'nyo} natofo^{'nefoho}.
⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne^{'no} yokumpohn^{'nyo} humalofo so^{'no} huno naiso so^{'no} yo^{'mayo} tango nakumo ne^{'masoso} nakwo simeho wop^{ingo'nji} wohumantanoho.
⁹ Nakwo sekumne^{'no} Mpohumo jomo ulontani simeho wop^{ingo} wonyoangkafo namo^{'ningkohoho}. Simeho wop^{ingo} wonyoangkafo so^{'no} Mpohumo isamoyoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne^{'no} simonyo yalokuhwono.
¹⁰ Mofehi^{'nyo'nji} sikuno^{'nji} nakwo sekumo sefomayo^{'ne} An^{itumo} jomo ul^{iwo'n'ingkuhwonefoho}. Sekwo An^{itumo} simeho we^{'e} uy^{fijo'manji} nosehon^{ingkuhwasi} sekwoe simeho hi^{ntnnono} engo uyoso^{'no} wosefoma^{'mtonoho}.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojayo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo An^{itu'nji} nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne^{'no} sekumo Tesolounika se^{'mayo'ne} hon^{ingkano} namofiyo^{'ne} jomo ulalokuhwono.
¹² Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa in^{iwo'n'ingkohoho} so^{'nji} sekwo nufoma^{'n'iwo'n'ingkohoho} so^{'nji} a^{'amu} nom^{'ne} somo simeho uyo so^{'ntnne'no} engo umojo. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumne^{'no} hitoho selo^{f'iwo'n'ingkiso} hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo^{'mayo'ne} jomo ulalokuhwono.

13 Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pifijo sohonta sekwo Anituye simanopo lohofikuji honingkano wonyo ane wopingo'nohini lohoptinne kuyoho.

4

Honingkano wopingo somo finingkamno.

1 Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. Nakwo Anituye simeho wopingo umonyo so'no yo'mayo honingkano yahino nto setihwamentihwonefoho. Oso yahino wopingo somo sekwo we'e iningkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasiye simano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Oso honingkano yahino wopingo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumantokuno.

2 Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selimentihwoneso sekwo huno moi'wonoho. 3 Sekwo yahino wopingo somo iningkayo so'no Anitu ole umonalofoho. Honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohinimo finingkamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso nihu'nahone fohu'meeopmno. 4 Ape mayo yahino so'no honingkano ito'nohini fisyafihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwasi, sekwo ape womano likuji ape mayo yahino somne'no huno syafisyikuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikafihwoloho. 5 Sekwo a'amu Anitu ne'no

huno mosyafisiyo'njo sofe yahino nomafikutoho. Hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi apemne'no simeho fefoyo u'mahoningki ape hufo hopa iwo'n'ingkohofihwafoho. ⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofikutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomafikutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anitu tohino mikunimposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selimentihwonefoho. ⁷ Anitu kako nakumo hon'ingkano wonyomo in'ingkayo'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o hon'ingkano wonyo ane wop'ingo'nohini somo in'ingkayo'ne nahwosopo'mentisofoho. ⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohini mafewo'n'ingkiyohoho. O'o Anituye hungkuno homo hwotoho fewo'n'ingkiyo hweho. Anitu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wop'ingo'nohini nejap'wo'n'ingkiyo sohomo hwotoho fewo'n'ingkiyofoho.

⁹ I a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semti'mokiyimnehono. O'o Anitu oso hiso'no nto setihwamasofoho. ¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anitumo simeho umotofo somo sekwo simeho uy'wo'n'ingkohoho kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafisyikuno ¹¹ Sekwo hungkuno tifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fisyafisyikuno. Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fosyohumafikuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohumamno.

Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyikuno. Hohonta ose nto selimentohefoho. ¹² Ose ifijo'manji a'amu Anitune'no mosyafisiyo'njoso sekwoe honingkanomo sehoningkuji hofiko yofe wopingo womeselantifeho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnnehofo. Nom'ne somo yo'mayo so'no jomo mulifitnnehofo. O'o sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

¹³ U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwojantane'no yihwono. Huno ito'no syafihupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'n'ngkahon'ngki nti'mo kohumaho syafisyontifi humotaho latipewo'n'ngkohofofoho. Anitu nelikafone so'no mohontohumayo'njoso hofiko poyo pe'nyoso'no hofikoe simeho tango uyalofoho. ¹⁴ Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no syafisyiwo'n'ngkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'n'mentohofoso hofiko Jisasi'nji ufohi'n'ngkahon'ngkofi Anitu songo humayoso uy'mentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

15 Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkuno woselantane'no yihwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'nimentohofu somo simo'mo mupeenehwono. 16 O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahon'ingkuhwosi a'amu ahwomomjo simo'mta'ango sohwo joho l'hwosi Anitu ye kounoho yoka ho'n'ingkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo uliko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofu somo Anitu songo ulikafonefoho. 17 Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo netimahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'nimentohofu so'nji himopo noswo'n'ingkuhwasi osopo Hwe Engo sohomo simowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentihwanefoho. 18 Oso hiso'no sekwo sen'ingkuwa'wehwosamo ulikuji hofikimo yokumpohn'nyo usofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulikujo'no hofikoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyo-hu-mano.

1 Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selihwoneso imo'nyo'neso sikuno so'no

mamti'mokohiyihwono. ² O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sikuno hiso nakwo huno moneyontan'ngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyantifi sikwo'miyomo pohofo oso hopa imo'nonefoho. ³ Oso sikuno homo somo a'amu ole wohnnantife, Yoka ane sikuno wop'ngohontanoho. Nakwo wop'ngo humalohwono. Ose hnn'ngkuji nohumentan'ngkuji yo'mayo huno mosyafisiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnnimo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womantifi umn'ngkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnehoho. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasiye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyontife so'no pomponahopo humalofo. Sikwo'mjoho'mo mohumulofa. O'o sikuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyantifi piwo'n'ngkofo hopaso imo'nonefoho. ⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisasi meho simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono. ⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango foyawehoho hopa foyowehwaloho. O'o nakwo Jisasi'mne'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohososonyono. ⁷ A'amu Jisasi'mne'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ngkohofa

hopa sɪkwo'miyomo huno nto'no meho-
hosasiyo'njo fosalawowo'nɪngkohofofoho.
A'amu mijo yokumpohn'nyo nontɪfi
nilohofɪwo'nɪngkohofoso sɪkwo'miyomo
nonilohofɪwo'nɪngkohofofoho. ⁸ I oso'no
nakwo mofehi'nyopo humawo'nɪngkuhwone
sohwona'niye hunoso ehohosahinyɪ'nwoho.
Nakwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono
uyo so'nji a'amu nom'ne somo sɪmeho
uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho.
A'amu jɪje swokinopo wakufongku'mo
lɪhwosi yɪhwoso'no jɪje sampe swokinopo
womokisahinɪmnoho. U jɪje mnokinopo
wafongku'mo lɪhwosi yɪhwoso'no kɪko jɪje
sampe wahoholo'nɪmonnoho. Oso pa'nyoso
nakwoe wonyomne'no poyo imo'nɪmentiso
sohwo nakumo asomo wonema'mo lɪhwosi
poso sohune'no syofɪsyɪhwasi nakwoe sampe
pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano. ⁹ Anɪtu
nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne
nahwosopo'mentiso'maho. O'o nakwoe
Hwe Engo Jisas Kɪlais nakumo asomo
netɪmayo'ne nahwosopo'mentisofoho. ¹⁰ Jisas
nakwo kako'nji songo fosyohumayo'ne
nakumne'no pe'nɪmentisofoho. Oso'no nakwo
poyo pe'naso'manji songo humaso'manji
u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo
kako'nji songo nohumanefoho. ¹¹ Oseso
sekwo a'amu anga'no anga'nohino
hn'nwi senɪngkwa'wehwosamo hungkuno
wopɪngo'nohini ulɪkuji hofɪkoe sɪmehomo
yokumpohn'nyo fisosofitofɪsyohumamno. Olo
honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe honingkanomne'no loseti'hwelokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no foyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopo'mentisofoho. ¹³ Sekwo hofikoe syoho so'no huno nto'no fisyafihupmno. A'amu homo somo simaho uyikui hofikoe yofe ho'nomafikui wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohnningkutoho. O'o simaho afa iningkuji wopingo foyohumamno.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulimno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Piso'mo'nyo ikutoho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulimno. A'amu Anitumne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne iyoho uniwon'ngkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anituye honingkanomo uliko'mano lifijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hofohofahn'no ulimno. ¹⁵ A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofikutoho. O'o, sikuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wopingo'nohini ulohofikuno.

¹⁶ Engolopohamo sekwo simaho wopingo'nji fohumantokuno. ¹⁷ Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulikuno. ¹⁸ Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anitumo engolopohamo isamoyoka ulikuno. Jisas Kilais

kakoe a'amu somne'no Anitu olo yahino loso'no umo'ninkohoho. Oso'no sekwo tifi finingkamno.

¹⁹ Yo'mayo Anituye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho. ²⁰ A'amu Anituye hungkuno selifijo somo sekwo hohujo ikinj+m+fikutoho.

²¹ Yo'mayo hungkuno upa'ninkohofoso Anitunta'ango so'ne yamofu fiy+mno. Hungkuno ne'njo somo aho fikesyohumamno. ²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiy+mno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anitu kako simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Oso'no kako'nohini sekumo wopingo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wopingo esemokosyohumawosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta Anitu sekumo wopingo semokonefoho.

²⁴ Anitu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopingo namokonefoho. Anitu ose nalimentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anitu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ulimno.

²⁶ Anituye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulimno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso waselimonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mt'i'mokalokuhwoneso n'ingkwahwosamo atofu flutihwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo wosemokosyohumano. Ngko Pouli'ni olo iyoswo loso mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3